

NORGES HØYESTERETT

Den 7. februar 2018 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Tønder, Bull og Falch i

HR-2018-236-U, (sak nr. 2018/146), sivil sak, anke over beslutning:

A (advokat Vidar Zahl Arntzen)

mot

B (advokat John-Kåre Olsen)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens beslutning etter tvisteloven § 29-13 første ledd om å nekte en anke fremmet.
- (2) Ved tiltalebeslutning 9. mai 2017 ble A tiltalt for overtredelse av straffeloven 2005 § 292 bokstav a, jf. § 291 bokstav b, og § 267.
- (3) Etter avsluttet bevisførsel under hovedforhandlingen i tingretten frafalt aktor tiltalen. Forhandlingene fortsatte deretter om det sivile kravet. Bistandsadvokaten la ned påstand om at B skulle tilkjennes 150 000 kroner i oppreisningserstatning. Forsvareren la ned påstand om at A skulle frifinnes.
- (4) Øst-Finnmark tingrett avsa dom 11. september 2017, med slik domsslutning:
 - "1. A, født 00.00.1998, frifinnes for overtredelse av straffeloven (2005) § 292 bokstav a, jf. § 291 bokstav b, og straffeloven (2005) § 267, jf. straffeprosessloven § 73.
 2. A dømmes til innen 2 – to – uker fra forkynnelse av dommen å betale oppreisningserstatning til B med 100 000 – etthundretusen – kroner."
- (5) A anket punkt 2 i dommen. Anken gjaldt bevisbedømmelsen, rettsanvendelsen og saksbehandlingen.

(6) B la ned påstand om at anken forkastes.

(7) Hålogaland lagmannsrett traff beslutning 27. november 2017, med slik slutning:

"Det gis ikke samtykke til at anken fremmes."

(8) A har anket til Høyesterett. Anken gjelder lagmannsrettens saksbehandling. Han har i korte trekk anført at lagmannsretten ikke har utvist et forsvarlig skjønn når anken ble nektet fremmet, og at det ikke foreligger en reparasjon av krenkelsen av uskyldpresumsjonen i tingretten. Det er nedlagt slik påstand:

"1. Lagmannsrettens beslutning oppheves og henvises til fornyet behandling.

2. A tilkjennes eventuelle sakskostnader."

(9) B har inngitt tilsvaer og har i korte trekk anført at krenkelsen av uskyldpresumsjonen er reparert når lagmannsretten tar avstand fra tingrettens begrunnelse. En ny behandling i lagmannsretten vil være til stor belastning for henne. Det er nedlagt slik påstand:

"Anken forkastes."

(10) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at anken gjelder lagmannsrettens ankenektelse etter tvisteloven § 29-13. Ankeutvalgets kompetanse er da begrenset til å prøve lagmannsrettens saksbehandling, jf. § 29-13 femte ledd fjerde punktum. Dette omfatter blant annet om lagmannsretten har vurdert spørsmålet om hvorvidt anken skal fremmes etter riktig vurderingstema, og om det skjønn lagmannsretten har utøvd, er forsvarlig.

(11) Som nevnt gjaldt anken til lagmannsretten en tingrettsdom der den ankende part var dømt til å betale oppreisningserstatning på 100 000 kroner for å ha begått en handling som han i samme dom ble frifunnet for straff for. Den aktuelle handlingen omtales gjerne som "sovevoldtekt". I anken til lagmannsretten ble det først og fremst argumentert med at samleiet var frivillig.

(12) Gjelder en anke til lagmannsretten ideelle verdier, kan anken bare nektes fremmet dersom lagmannsretten enstemmig finner det klart at anken ikke vil føre frem, jf. tvisteloven § 29-13 annet ledd og femte ledd tredje punktum. Lagmannsretten har imidlertid vurdert anken som en sak om formuesverdier, der ankebehandling krever lagmannsrettens samtykke når ankegenstandens verdi er mindre enn 125 000 kroner, jf. tvisteloven § 29-13 første ledd.

(13) Som påpekt i Schei mfl., *Kommentarutgave til tvisteloven*, 2. utgave, side 575, regnes saker om oppreisning etter skadeserstatningsloven § 3-5, som saker om formueskrav, selv om grunnlaget for erstatningen oppfattes som infamerende. Det er imidlertid ikke sagt noe om dette også gjelder når den ankende part er frifunnet for straffekravet.

(14) Når oppreisningserstatningen er idømt i en straffesak der tiltalte er frifunnet for straff, og han anker over bevisbedømmelsen, som i denne saken, har anken etter ankeutvalgets mening sitt tyngdepunkt i ideelle interesser, ikke i økonomiske aspekter, og burde ha vært behandlet på grunnlag av tvisteloven § 29-13 annet ledd, jf. Schei mfl. side 574–575. Den ideelle interessen vil her knytte seg til at domfellelsen regulært vil oppleves som et skår i den strafferettslige uskylden.

(15) Lagmannsrettens beslutning blir etter dette å oppheve.

- (16) Den ankende part har krevd seg tilkjent "eventuelle" sakskostnader. Ankeutvalget peker på at tingrettens oppnevning av forsvarer gjelder for den fortsatte behandling av sivile krav etter tvistlovens regler, jf. straffeprosessloven § 100 tredje ledd og § 107e. Videre er det meddelt fritak for rettsgebyr i medhold av rettsgebyrloven § 10 annet ledd. Det er derfor ikke pådratt sakskostnader.
- (17) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G :

Lagmannsrettens beslutning oppheves.

Henrik Bull
(sign.)

Bård Tønder
(sign.)

Ingvald Falch
(sign.)

Riktig utskrift: